HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וושט נקובתו במשהו דרוסתו במשהו קנה נקובתו בכאיסר דרוסתו בכמה בתר דבעיא הדר פשטה [א]אחד זה ואחד זה במשהו מאי טעמא זיהריה מקלא קלי ואזיל יתיב רב יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב נחמן ויתיב וקאמר [א]דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים [ב](ר"נ אמר) האלהים מורי בה רב מכפא ועד אטמא מאי כפא אילימא כפא דידא היינו כנגד בני מעיים אלא [ב]מכפא דמוחא עד אטמא כי סליק רב חייא בר יוסף אשכחינהו לרבי יוחנן וריש לקיש דיתבי וקאמרי דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים אמר להו האלהים מורי בה רב מכפא ועד אטמא א"ל ריש לקיש מנו רב ומנו רב ולא ידענא ליה א"ר יוחנן ולא נהירא ליה לאותו תלמיד ששימש את רבי רבה ור' חייא והאלהים כל אותן שנים ששימש אותו תלמיד בישיבה אני שמשתי בעמידה ומאן גבר הוא גבר בכולא מיד פתח ריש לקיש ואמר ברם זכור אותו האיש לטוב שאמרו שמועה מפיו [ג]שמוטה ושחוטה כשרה שאי אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטה ור' יוחנן אומר [ד]יביא ויקיף אמר רב נחמן [ה]לא שנו אלא שלא תפס בסימנים אבל תפס בסימנים ושחט אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטה: זה הכלל: לאתויי מאי לאתויי [ג]שב שמעתתא דבי יוסף רישבא מחו בגידא נשיא וקטלי אתו לקמיה דרבי יהודה בן בתירא אמר להו וכי להוסיף על הטרפות יש אין לך אלא מה שמנו חכמים (א) רב פפא בר אבא רישבא מחו בכוליא וקטלי אתו לקמיה דרבי אבא אמר להו [ו]וכי להוסיף על הטרפות יש אין לך אלא מה שמנו חכמים והא קא חזינן דקא מתה גמירי דאי בדרי לה [ד]סמא חייא: **מתני'** ואלו כשרות בבהמה [ז]ניקבה הגרגרת [ח]או שנסדקה עד כמה תחסר רשב"ג אומר [ה][ט]עד כאיסר האיטלקי [י]נפחתה הגולגולת ולא ניקב קרום של מוח [כ]ניקב הלב ולא לבית חללו [ל]נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה [ו][מ]ניטלה הכבד ונשתייר הימנה כזית [נ]המסס ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה [ז][ס]ניטל הטחול [ע]ניטלו הכליות [ח][פ]ניטל לחי התחתון [צ]ניטלה האם שלה [ק]וחרותה בידי שמים [ט][ר]הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים [י]פוסלין: **גמ'** אתמר רבי יוחנן אמר אלו טרפות דוקא ור' שמעון בן לקיש אמר אלו כשרות דוקא במאי קא מיפלגי בדרב מתנא [י]דאמר רב מתנא האי בוקא דאטמא דשף מדוכתיה טרפה ר' יוחנן אמר אלו טרפות דוקא תנא טרפות ותנא זה הכלל

וחזייה

ושט נקובתו במשהו. תנן (לעיל דף מג.) הלכך דרוסתו נמי פשיטא לי דבמשהו: **קנה נקובתו בכאיסר.** תנן [לקמן]: **דרוסתו בכמה.** רוחב צריך להאדים[א]: **אחד זה ואחד זה.** וושט וקנה דרוסתו במשהו: **מאי טעמא זיהרא מיקלא קלי ואזיל** גרסינן: **מורי בה רב.** רב היה רגיל להורות שצריכה בדיקה מכפא ועד אטמא: **כפא דידא.** של יד דהיינו עצם רחבה של כתף אשפלדו"ן בלע"ז: **עד אטמא.** הירך דהיינו כנגד בני מעיים דריאה וכבד נמי מיקרו בני מעיים לקמן (דף נו:) גבי נחמרו בני מעיה: **כפא דמוחא.** כף הגולגולת דהיינו כל החלל ואף כנגד הסימנים: **מנו רב ומנו רב.** מי הוא זה רב שאומרים לפנינו כל שעה: **ולא נהירא ליה.** אין אתה זכור מי הוא והלא ראיתי[י] קודם שהלך לבבל שהיה משמש את הנשיא: **בישיבה.** הוא היה יושב ואני עומד שהיה חשוב ממני: **ומאן גבר.** במה הוא גדול: **בכולא.** בתורה ובחסידות: **פתח ר"ל ואמר.** נהירא לי וזכור הוא לטוב: **שמוטה ושחוטה.** נמצאת גרגרת שמוטה ושחוטה ואין ידוע אם קודם שחיטה נשמטה: **כשרה.** שאם נשמטה תחלה היתה יורדת למטה ושוב אינה נשחטת: **ויקיף.** יחתכנה במקום אחר אם דומין מראיהן של חתכים טרפה דהואיל ודומין י"ל שאף חתך הראשון לאחר עיקור נעשה: **שב שמעתתא.** בריש פירקין (דף מג.): **רישבא.** לייד: **מחו.** לחיותא: **בגידא דנשיא.**[ב] בחצים או במקל: **וקטלי.** שהיתה מתה בכך: **אתו לקמיה דרבי יהודה.** לשאלו על כך שאם לקתה בגיד הנשה שלא תהא טרפה אחרי שאנו רואין שהיא מתה במכה זו: **אלא מה שמנו חכמים.** ולקמיה פריך הא קא חזינן דמתה: **מחו בכולייתא.** מכין בחץ החיה בכולייתא מלמעלה ומכוונים שאין החץ נכנס [ג] ויורדת למטה מן הכליות לחלל: **וקטלי.** מתה מאליה: **אתו לקמיה.** לשאול אם ישחטוה אחר המכה מהו: **דאי בדרי לה סמא.** אם מפזרין עליה סם: **מתני' ניקבה הגרגרת.** בלא חסרון איסר כדמפרש: **או שנסדקה.** לארכה וכדאמרן[ל] אם נשתייר הימנה למעלה ולמטה: **נפחתה הגולגולת.** העצם נפחת ורואין אנו שלא ניקב הקרום: **זה לתוך זה.** שסמוכין הן ודופנן של שניהם אדוקים זה לזה ובאמצעיתן הן נקובין זה לזה ואם חזרו ונקבו במקום אדיקת דופנותיהן אין הנקב נראה לחוץ אלא זה לתוך זה כשרה דהא להדדי נמי ספכי: **ניטל לחי התחתון.** מעל הבשר והסימנים מחוברים בבשר: **האם.** מדרי"ך של נקבה שהוולד מונח בה: **וחרותה בידי שמים.** מפרש בגמרא (לקמן נה:) שלמקה ריאה שלה בידי שמים כגון שנבעתה מקול רעם וברקים. חרותה קשה כחריות דקל. ובגמ' (שם) מפרש מנא ידיע אם בידי שמים אם בידי אדם: **הגלודה.** שניטל עורה או מחמת שחין או מחמת מלאכה ולא נשתייר כלום. ובגמ' (שם) מפרש כמה ישאר מן העור ותהא כשרה: **גמ'** כל היכא דתני אלו מיעוטא משמע אלו ותו לא: **תנא טרפות.** חשבינהו לטרפות: **ותנא זה הכלל.** לאתויי הנך דלא תנינהו:

וחזייה

אילימא כפא דידא היינו כנגד בני מעים. פירש הקונטרס כפא דידא עלס רחב של כתף שקורין אשפלדו"ן בלע"ז עד אטמא הירך דהיינו כנגד בני מעיים דריאה וכבד נמי מיקרו בני מעיים לקמן (דף נו:) גבי נחמרו בני מעיים וקשה לפירושו דנהי דבלשון משנה וברייתא הוו בכלל בני מעיים בלשון אמוראי לא הוו בכלל כדמוכח לעיל (דף נא:) גבי נפולה דקאמר אמימר נפולה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעים ומר זוטרא מוסיף כנגד כל החלל משמע דלא מיקרי בני מעיים אלא כרס ודקין ואתא מר זוטרא לאוסופי עד כנגד [מ] הדפנות כגון ריאה ולב וכבד וקורקבן ובתר הכי [נ] בעי רב הונא נגד הסימנין מאי ואמר ליה רב אשי דקשין הן אצל נפילה וכן לעיל (דף נג:) דקאמר שמואל דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעיים ואח"כ מוסיף רב חנן בר רבא משמיה דרב כל החלל ונראה דכפא דידא דהכא [ד]מסוף כפא דידא עד אטמא דאין בכלל זה אלא כרס ודקין והכי פריך היינו כנגד בני מעיים והא דלא משני מתחלת כפא שבא להוסיף אף ריאה וכבד משום דמשמע ליה כפא סוף כפא וגם הוה ליה למנקט כנגד כל החלל וגם ניחא ליה למימר מכפא דמוחא כדשמעינן ליה לרב לעיל (שם) דקאמר צריכה בדיקה נגד כל החלל ואפילו בסימנין: **יביא** ויקיף. יחתוך סימן זה עצמו שנשחט במקום אחר אם דומה מראית של חתכים טרפה דהואיל ודומין י"ל שאף חתך הראשון אחר עיקור נעשה והיא דפ"ב (לעיל כח.) דשחט את הוושט ונמצאת גרגרת שמוטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה אין יכול להקיף על ידי שיחתוך הוושט עדיין במקום אחר דממה נפשך לא יהו דומין החתוכין זה לזה אפילו נשמטה הגרגרת קודם שחיטה דאותה שעה היה עדיין חיות בוושט ועכשיו אין בו חיות כלל וא"ת ויביא עוף אחר וישחוט בו את הוושט ואח"כ ישמוט את הגרגרת ויראה אם מראיהן של השמוטות הללו שוין וי"ל דאין מקיפין אלא באותו עוף עצמו או באותה הבהמה עצמה ולמאי דגרסינן כאן בספרים יביא בהמה אחרת ויקיף קשה: **ואלו** כשרות בבהמה. כולהו צריכי כדפרישנא בריש פירקין (דף מג. ד"ה ניקב) [ס]: (שייך לע"ב) **וחזייה** לדרב מתנא דאתיא בזה הכלל מ"ט דדמיא לנטולי. וא"ת דהכא משמע בין לר"י בין לר"ל דלא מרבינן בזה הכלל אא"כ דמיא להנך דמתניתין ואם כן ההיא דרכיש בר פפא דלקתה בכוליא אחת היכי אתיא האמר בריש פירקין (לעיל מג.) דלעולא דאמר ח' טרפות מנו חכמים דאתי למעוטי דרכיש בר פפא דלא דמיא וי"ל דסבר רכיש דמרבינן בזה הכלל אע"ג דלא דמי ורבי יוחנן ור"ל פליגי עליה כמו עולא א"נ סבר כר"ל דאלו כשרות דוקא ואתיא מאלו כשרות כי היכי דאתי דרב מתנא לר"ל אע"ג דלא אתיא בזה הכלל וא"ת ואמאי מוקי תלמודא פלוגתייהו בדרב מתנא לוקמה בדרכיש דרבי יוחנן סבר חזייה לדרכיש דאתיא בזה הכלל ואע"ג דלא דמיא ואתא אלו טרפות למעוטי ור"ל סבר דחזייה לדרכיש דלא אתיא בזה הכלל משום דלא דמיא ותני אלו כשרות למימר דהני הוא דכשרות הא דרכיש בר פפא טרפה וי"ל [ע]דקים ליה למסדר הש"ס דפליגי בדרב מתנא:

אין

מסורת הש"ס

א) [לעיל נג:], ב) [צ"ל אמר ליה רב נחמן ועיין בהרא"ש], ג) לעיל מג., ד) [ברשב"ם בב"ב עד: גרים הכא סמתרי], ה) [לקמן נז:], ו) [לעיל מו.], ז) [לעיל מג:], ח) [לעיל מד.], ט) נדה נה., י) לעיל מג:, כ) בס"א: ראיתו (היינו ראית אותו), ל) [לעיל מה.], מ) כ"א החלל, נ) [לעיל נא: איתא הונא מר בריה דרבי נחמיה], ס) [ועיין תוס' שבת נג. ד"ה אילימא וכו' וקל"ע],

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וחזייה וכו' דקים ליה. כעין זה בתוס' שבת דף ט ע"ב ד"ה הא וש"נ:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' שמנו חכמים דבי רב פפא:

◆

מוסף רש"י

הגלודה. בהמה שנקלף עורה מפני טורח מלאכה או מחמת שחין (נדה נה.). **בוקא דאטמא.** קולית הירך. בוקא כמו בוכנא עגולת ראשו ותחוב בחור כעלי זה התחוב בחור המכתשת (לעיל מב:). **דשף מדוכתיה.** שקפץ ממקומו חור שבעצם אליה שהוא תחוב בו, ולקמן מסיים והוא דאיעכול ניבי (שם).

◆

רבינו גרשום

אי נימא מכפא דידא כו' פְּלֵצָא בלשון כנען. מכפא דמוחא עד אטמא כלומר כל הצואר כולו מן הראש ועד הירך. (כי [א] הוה לר' רב ור' חייא כלומר שהיו אומר לר') שמוטה ושחוטה כשרה כלומר שחט את הבהמה ולאחר שחיטה נמצאת הגרגרת שנשמטה ממקומה כיון דנשחטה כשרה דאי נשמטה ממקומה קודם שחיטה לא היה יכול לשוחטה. ור' יוחנן אמר יביא בהמה אחרת ויקיף כלומר יביא בהמה אחרת וישמטנה לאחר שחיטה וידמה לו אם דומה אם לאו. אמר רב נחמן לא שנו אלא שלא תפס בסימנין ושחט ודאי דאמרי' אי אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטה אבל תפס בסימנין ושחט אפשר לשמוטה שתיעשה שחוטה וטרפה: רישבא. צייד: ואי

[א] נראה דצ"ל ששימש את רבי רבה ור"ח כלומר שהיה לומד אצל רבי ור"ח.

עין משפט נר מצוה

קפ א ב מיי' פ"ה מהל' שחיטה הל"ח והל"י סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' נז סעי' טז:

קפא ג מיי' פ"ג מהל' שחיטה הלט"ז סמג שם [וברב אלפס פרק שני דמכילתין דף רסא.]:

קפב ד ה מיי' שם הלי"ז טוש"ע יו"ד סי' כד סעי' יח [וברב אלפס שם]:

קפג ו מיי' פ"ח מהל' שחיטה הלכה כו [ופ"י הלכה יב] סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' מד ס"ב:

קפד ז מיי' פ"ג מהל' שחיטה הלכה כג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לד סעי' ב:

קפה ח מיי' שם הלכה כל טוש"ע שם סעי' ז:

קפו ט מיי' שם הלכה כג טוש"ע שם סעי' ב:

קפז י מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלכה ד סמג שם טוש"ע יו"ד סי' ל סעי' ב:

קפח כ מיי' שם הל"ה סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מ סעי' ב:

קפט ל מיי' פ"ט מהל' שחיטה הל"א סמג שם טוש"ע יו"ד סי' נד ס"ה:

קצ מ מיי' פ"ח מהל' שחיטה הל' כא סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מא ס"א:

קצא נ מיי' שם פ"ו הלי"א סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מח סעי' ז:

קצב ס מיי' שם הל"כ סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מג סעי' א:

קצג ע מיי' שם פ"ח הל' כה סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מד סעי' א:

קצד פ מיי' פ"ח מהל' שחיטה הל' כג סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לג ס"א:

קצה צ מיי' שם הל' כה סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מה סעי' א:

קצו ק מיי' פ"ח מהל' שחיטה הלכה ט סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לו סעי' יד:

קצז ר מיי' פ"ט מהל' שחיטה הל"ז סמג שם טוש"ע יו"ד סי' נט ס"א:

◆

לעזי רש"י

אישפלדו"ן. עצם השכם.

מדרי"ץ. רֶחֶם.

◆

שיטה מקובצת

א] צריך להאדים מי אמרינן זיהרא קלי ואזיל עד ושט והוי במשהו הס"ד: **ב]** בגידא דנשיא בחץ או במקל: **ג]** החץ נכנס ויוצא ויורד למטה: **ד]** ונראה דכפא דידא דהכא היינו מסוף כפא: